

Rozhovor:

Hlásateľ: „Katarína Štrbáková rozvíja svojho koníčka od základnej školy a stala sa víťazkou biologickej olympiády stredoškolákov na Slovensku a buduje základy svojej budúcnosti. Víťazka biologickej olympiády stredoškolákov Katarína Štrbáková sa zaoberá zbieraním fosílií a to jej dáva aj šance do ďalšieho života. Správna motivácia, talent a vytrvalosť priviedli Katarínu Štrbákovú tretiačku z Gymnázia Vavrince Benedikta Nedožerského v Prievidzi na „trón“ celoštátnej biologickej olympiády. Už na základnej škole ju oslovila botanika a tento koníček rozvíja ďalej. Skúma fosílie dávnych vegetácií na našom území a úzko spolupracuje s odborníkmi. Je to správne spojenie teórie s praktickým bádáním, ktoré pomôže pri budúcom smerovaní tohto talentu. Stretol sa s ňou Marián Ondáš.“

Ondáš: „Treťohorná flóra na Hornej Nitre, to je Vaša stredoškolská práca. Má vyše 40 strán a treba povedať, že ste mali dobrých konzultantov. Pána profesora Michala Struhára a Katarínu Keratovú z Hornonitrianskeho múzea. Ako ste vlastne pátrali po tých fosíliách?“

Katka: „Najprv teoretické poznatky a následne naša praktická časť spočívala v tom, že sme šli na Hlušínovú haldu bane Nováky a tam sme zbierali tieto rastliny, ktoré sa nachádzali v ílovcoch a prachovcoch, no a všetky rastliny, a to bolo asi najťažšie, potom určiť. Všetky druhy, čeľade a podobne, takže určovanie a následné zalakovanie a spracovanie. Potom už celkový výskum, písanie teoretickej práce, ktorá je porovnateľná s bakalárskou prácou. Bola to doslova povedané „makačka“.“

Ondáš: „Začali ste na tej halde, je to také okno do minulosti.“

Katka: „Z celkového počtu 40 vzoriek sa zachovalo 34. Našli sme teda zástupcov 12 čeľadí, ktoré sme porovnávali so súčasnými príbuznými druhmi. Bol to napríklad *Glyptostrobus europaeus*, ktorý má najbližší príbuzný druh *Patisovec* čínsky, ďalej to bola *Myrica*, taktiež to bola *Zelkova*, *Poa* a podobne.“

Ondáš: „Vy už máte naozaj takú reálnu predstavu, ako to bolo pred tými 14-timi miliónmi rokov. To Vaše okno poznania je obrovské.“

Katka: „Tak mám taký širší záber, ale určite je stále, čo zdokonaľovať, lebo toto odvetvie je naozaj veľmi široké. Poznatky z paleobotaniky sú vlastne len takým čiastkovým poznatkom z celej geológie, ktorú máme k dispozícii, takže je to taký kúsok vpred k niečomu ďalšiemu.“

Ondáš: „Podme na taký exkurz do treťohôr. Ako vyzeralo to územie Cígľa, Novák a Handlovej?“

Katka: „Na našom území prevládali močiare, prebiehala sopečná činnosť, zemetrasenia a rôzne posuvy, zosuvy pôdy. Mohli tu byť či už sladkovodné alebo aj slané jazerá, pretože v tom období ustupovala hladina mora z nášho územia. Vedľa tých jazier rástli nejaké stromy, rastliny, ktoré teda činnosťou tých zemetrasení padli do tohto jazera, potom začala sopka chlíť lávu a všetok ten popol a láva pokryli tieto jazerá, v ktorých boli rastliny, a vytvorila sa prvotná vrstva. Potom následne sa to opakovalo. Bol tam princíp nadloží a podloží, a nakoniec máme tento náš konečný stav. Samozrejme bez prísunu kyslíka. Kto vie? Možno keby more neustúpilo, mali by sme dnes more.“

Ondáš: „Možno by sme boli na brehu nejakého morského zálivu.“

Hlásateľ: „S mladou vedátorkou Katarínou Štrbákovou – víťazkou stredoškolskej biologickej olympiády sme sa viac dozvedeli o treťohorách na našom území. O ambicióznejšej študentke určite budeme ešte počuť-stretnutie nám sprostredkoval Marián Ondáš.“